

1.5.4 33b (משנה ג) → 34b (סיום הפרק)

1. כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד: דברים י:ח

2. ועתה אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שומר הברית והחסד... נחמה ט:לב

3. ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולא הבנה אתו ולעבד את ה' אלהיך... דברים י:ב

4. והיה אמונת עתיד חסן שועלת חכמת ודעת יראת ה' היא אוצרו: ישעיהו פרק לג פסוק ו

5. ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר התנפלת כי אמר ה' להשמיד אתכם: דברים פרק ט פסוק כה

6. ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה: במדבר פרק יב פסוק יג

7. והיה ככלות שלמה להתפלל אל ה' את כל התפלה והתחנה הזאת קם מלפני מזבח ה' מקרע על ברקיו וכפיו פרשות השמים: מלכים א ח:ג

8. ותקד בת שבע אפים ארץ ותשתחו למלך ותאמר יחי אדני המלך דוד לעלם: מלכים א פרק א פסוק לא

9. ויספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחיקי להשתחוות לך ארצה: בראשית לז:י

10. בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו: ישעיהו פרק נז פסוק יט

11. ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו: ישעיהו פרק סד פסוק ג

12. כי לא יחדל אביו מקרב הארץ על כן אנכי מצויד לאמר פתח תפתח את ידך לאחיקי לעניך ולאבניך בארצך: דברים פרק טו פסוק יא

13. ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים: בראשית פרק ב פסוק י

14. ודינאל כד ידע די רשים כתבא על לביתה וכיון פתיחו לה בעליה נגד ירושלם וחמנו תלתה ביומא הוא ברך על ברכוהי ומצלא ומוזא קדם אלהה כל קבל די הוא עבד מן קדמת דנה: דינאל פרק ו פסוק יא

15. לךוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה: תהלים פרק לב פסוק א

- I inappropriate expressions of a ש"ץ for which he is silenced
  - a "You had compassion on the nest (הקן)...have compassion on us"
    - i generates jealousy among creatures
      - ii turns מצוות into expressions of compassion – they are just המלך גזרת
        - 1 Tangential stories: of שליחי צבור who "overdid" praise – limited to vv. 1-2
        - 2 Tangent: challenge of יראת שמים - not so difficult for מרע"ה (v. 3), in spite of v. 4
    - b "Your name should be remembered for the good you do" (reason: must give thanks for "bad")
    - c looks like dualism
      - i Related: if someone says שמע שמע, we silence him
        - 1 Challenge: if someone says שמע and repeats it – considered "low" (but not silenced)
          - (a) Resolution: if he says one word at a time – "low"; if he repeats the פסוק – מגונה
          - (b) Question (ר"פ): perhaps he hadn't had כוונה the first time so he repeated?
          - (c) Response (אב"י): why is he treating ה' like a peer?
- II guidelines for ש"ץ
  - a If someone is a ש"ץ and errs, another should take his place and not practice "modest refusal"
    - i He picks up: at the ברכה where the first one erred
      - 1 Note: modest refusal - go at 3rd request; listed (w/salt, leavening) w/things good in small measure
      - 2 רצה - אתה חונן - אבות; middle 3 - אתה חונן - אבות; last 3 - ד' הונא
        - (a) Dissent (ר' אסי): middle ברכות have no order
        - (b) Challenge to ר"ה (ר' ששת): our משנה rules that he picks up at beginning of ברכה where ש"ץ erred
          - (i) Defense: middle ברכות all considered one ברכה (for that purpose)
      - 3 Tangential ruling (ר"ב יהודה): no requests during 1st or last 3 ברכות (analogy to servant of king)
      - 4 Tangential ברייתא: stories of long and short תפילה בעלי תפילה, justified by ר"א based on v. 5 (long) and v. 6
        - (a) Note: as per v. 6, if praying on behalf of someone, no need to mention his/her name
      - 5 Tangential ברייתא: ברכות where we bow: אבות and הודאה at beginning and end (of each) -
        - (a) And: if he wants to bow at each ברכה, we teach him not to
          - (i) ברכה at end of each ברכה, king – beginning and end of each ברכה
            - 1. Dissent (ר"ב' version of יצחק בר נחמני): king never arises (until done) – as per v. 7
          - (b) Definitions: כריעה is on the face (v. 8); כריעה on the knees (v. 7); השתחוואה on the ground (v. 9)
            - (i) Note: אב"י would lean over (instead of אפים)
            - (ii) ברייתא: bowing at הודאה is good/bad
              - 1. Resolution: beginning/end
                - a. Challenge: רבא used to bow at beginning and end of הודאה
                - b. Resolution: "inappropriate" refers to הודאה of הלל or הודאה of המזון
      - b does not answer כפ"ץ
        - i But if: he is confident that he can perform כפ"ץ and return to his תפילה, he is permitted to do so
  - III implications of an error on the part of a ש"ץ – bad sign for צבור (story of דוסא בן דוסא – per v. 10)
    - a Note: emphasis on first ברכה – may be comment on requirement of כוונה
      - i Tangential אגודות: vv. 11-15